

7-SINF O'ZBEKISTON TARIXIDAN TESTLAR

27-MAVZU: MOVAROUNNAHR VA XUROSONDA MADANIY HAYOT

1. IX-XII asrlarda Movarounnahr va Xurosonda sodir bo'lgan qanday o'zgarishlar mamlakat madaniy hayotiga ham kuchli ta'sir etdi?

- A) siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar
- B) xalqlar o'rtasidagi o'zaro madaniy yaqinlashuv
- S) turli davlat hukmdorlarining tinchlikparvar siyosati
- D) iqtisodiy islohatlarni muvaffaqiyatli amalga oshirilishi

2. Movarounnahr istilo qilingach, zabt etigan o'zga mamlakatlar qatorida, bu o'lkada ham faqat islom dinigina emas, balki arab tili va uning imlosi ham joriy etildi. Buning asosiy sababi nima edi?

- A) chunki arab tili xalqaro mulokat tili edi.
- B) chunki arab tili xalifalikning ham davlat tili, ham fan tili edi.
- S) chunki mahalliy aholining arab tilini joriy etilishiga mayilligi borligi sababli
- D) chunki ko'plab arablarni Movarounnahrda ko'chib kelganligi sababli

3. Ma'lumki, arab tiliga bo'lgan ehtiyoj va intilish tufayli Movarounnahrda arab tili va yozuvini yaxshi o'zlashtirib olgan bilimdonlar paydo bo'ladi. Nima uchun davlatni boshqarishda abbosiylar ma'muriyati ayniqsa ko'plab bilimdon siymolarga muhtoj edi?

- A) chunki ko'plab arablar hali Movarounnahrda ko'chib kelmaganligi sababli
- B) chunki arab tili xalifalikning fan tili emas edi
- S) chunki mahalliy aholining arab tilini joriy etilishiga qarshiligi borligi sababli
- D) chunki arablar orasida bu paytda davlat boshqaruvi ishlariga yaroqli bo'lgan bilimdonlar hali oz, bori ham zaif edi.

4. IX-XIII asrlarda Sharqning yirik ilm va madaniyat markazi qaysi shahar hisoblangan?

- A) Samarqand B) Damashq
- S) Bag'dod D) Buxoro

5. Nechanchi asrda Bag'dod shahrida "Bayt ul-hikmat" tashkil etilgan?

- A) X asrda B) IX asrda
- S) XI asrda D) XII asrda

6. IX asrda qaysi shaharlarda astronomik kuzatishlar olib boriladigan rasadxonalar mavjud edi?

- A) Ray va Nishopur
- B) Bag'dod va Isfahon
- S) Bag'dod va Damashqda
- D) Damashq va Kat

7. "Bayt ul-hikmatga jalb etilgan tolibi ilmlar tadqiqotlar bilan bir qatorda yana qanday ishlar bilan shug'ullanardilar?

- A) qadimgi yunon va hind olimlarining ilmiy merosini o'rganish va asarlarini arab tiliga tarjima qilish
- B) astronomik kuzatishlar olib borgan
- S) arab tilini jahon xalqlariga targ'ib qilish
- D) dunyo kutubxonalarda saqlanayotgan nayob kitoblarni ro'yxatini tuzish

8. "Bayt ul-hikmatda qaysi Movarounnahr va xurosonlik olimlar ijod qilgan?

- A) Al-Xorazmiy, Ahmad al-Farg'oni, Ahmad al-Marvaziy, al-Abbos Javhariy, Yahyo bin Abu Mansur
- B) Abu Iso Muhammad at-Termiziy, Imom al-Buxoriy, Abu Mansur al-Moturidiy
- S) Abu Nasr ibn Iroq, Abulhayr ibn Hammor, Abu Sahl Masihiy
- D) Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino, Abu Bakr ar-Roziy, Abulqosim Mahmud az-Zamaxshariy

9. Muhammad ibn Muso al-Xorazmiy nechanchi yillarda yashab ijod qilgan?

- A) 797-865-yillarda
- B) 810-870-yillarda
- S) 824-894-yillarda
- D) 783-850-yillarda

10. Muso al-Xorazmiy kimning hukmdorligi davrida "Bayt ul-hikmat"da mudir sifatida faoliyat ko'rsatgan?

- A) xalifa Mansur davrida
- B) xalifa Mu'tazid davrida
- S) xalifa Ma'mun davrida
- D) xalifa Abul Abbas Saffoh davrida

11. Muhammad ibn Muso al-Xorazmiy nechanchi yillarda "Bayt ul-hikmat"da mudir sifatida faoliyat ko'rsatgan?

- A) 810-843-yillarda B) 832-833-yillarda
- S) 813-833-yillarda D) 813-843-yillarda

12. Ma'lumki, Muso al-Xorazmiy 20 dan ortiq asarlar yozgan. Ulardan bizgacha nechitasi yetib kelgan?

- A) 8 tasi B) 15 tasi
- S) 20 tasi D) 10 tasi

13. Muso al-Xorazmiy qaysi fanlarni rivojiga ulkan hissa qo'shdi?

- A) matematika, astronomiya va geografiya
- B) Kalom ilmi
- S) tarix va geografiya
- D) matematika, astronomiya va tarix

18. Muso al-Xorazmiy nomi matematika fanida qanday atama shaklida o'z ifodasini topadi?

- A) Avitsenna B) Alfraganus

S) Algoritm D) Alxokrismus

19. Muso al-Xorazmiyning qaysi asari asrlar davomida avlodlar qo'lida yer o'lchash, ariq chiqarish, bino qurish, merosini taqsimlash va boshqa turli hisob va o'lchov ishlarida dasturulamal bo'lib xizmat qilgan?

A) "Usturlob bilan ishlash haqida kitob"

B) "Al-jabr val-muqobala"

S) "Kitob at-tarix"

D) "Kitob surat ul-arz"

20. Muso al-Xorazmiyning "Al-jabr val-muqobala" asari nechanchi asrda Ispaniyada lotin tiliga tarjima qilingan va qayta ishlangan?

A) IX asrda B) XI asrda

S) X asrda D) XII asrda

21. Muso al-Xorazmiy o'zining qaysi asari bilan matematika tarixida birinchi bo'lib algebra faniga asos solgan?

A) "Al-jabr val-muqobala"

B) "Hind hisobi haqida"

S) "Samoviy harakatlar va umumiy ilmi nujum"

D) "Kitob surat ul-arz"

22. Buyuk astronom, matematik va geograf al-Farg'oniy nechanchi yillarda yashab ijod qilgan?

A) 783-850-yillarda

B) 797-865-yillarda

S) 810-870-yillarda

D) 824-894-yillarda

23. Al Farg'oniy Yevropada qanday taxallus bilan shuhrat qozongan?

A) Algoritm

B) Alfraganus

S) Avitsenna

D) Alfraganus va Algoritm

24. Damashqdagi rasadxonada osmon jismlari harakati va o'rnini aniqlash, yangicha zij yaratish ishlariga rahbarlik qilgan olimni aniqlang.

A) ar-Roziy

B) al-Xorazmiy

S) Al-Farg'oniy

D) Abu Rayhon Beruniy

25. Al-Farg'oniy nechanchi yillarda Suriyaning shimolida Sinjor dashtida va ar-Raqqa oralig'ida yer meridiani bir darajasining uzunligini o'lchashda qatnashgan?

A) 813-833-yillarda

B) 832-833-yillarda

S) 834-835-yillarda

D) 835-836-yillarda

26. Qachon Al-Farg'oniy rahbarligida Nil daryosi sohilida qurilgan qadimgi gidrometr — daryo oqimi sathini o'lchaydigan "Miqyos an-Nil" inshooti va uning darajoti qayta tiklandi?

A) 861-yilda

B) 832-833-yillarda

S) 866-yilda

D) 864-yilda

27. Al-Farg'oniyning bizning davrimizgacha nechta asari yetib kelgan?

A) 8 ta B) 10 ta

S) 20 ta D) 12 ta

28. Al-Farg'oniyning qaysi asari XII asrdayoq lotin tiliga tarjima qilingan?

A) "Kitob surat ul-arz"

B) "Al-jabr val-muqobala"

S) "Hind hisobi haqida"

D) "Samoviy harakatlar va umumiy ilmi nujum"

29. Nechanchi yilda Al-Farg'oniy tavalludining 1200 yilligi nishonlandi, Farg'ona shahrida Al-Farg'oniy nomi bilan bog' yaratildi va buyuk allomaga haykal o'rnatildi?

A) 2000-yilda B) 1998-yilda

S) 1997-yilda D) 2005-yilda

44. IX asrning ikkinchi yarmida nima sababdan Buxoro, Samarqand, Urganch, Marv va Nishopur kabi shaharlar ilmiy va madaniy markaz sifatida taraqqiy qila boshladi?

A) xalifalik tugab, Somoniylar boshqaruvining qaror topishi bilan

B) xalifalik tugab, Qoraxoniylar boshqaruvining qaror topishi bilan

S) xalifalik tugab, Qarluqlar boshqaruvining qaror topishi bilan

D) xalifalik tugab, Tohiriylar boshqaruvining qaror topishi bilan

45. Qachondan boshlab Movarounnahrning madaniy hayotida uyg'onish davri boshlandi?

A) X asrning ikkinchi yarmidan

B) IX asrning ikkinchi yarmidan

S) XI asrning ikkinchi yarmidan

D) XII asrning ikkinchi yarmidan

46. IX asrning ikkinchi yarmida Movarounnahr va Xorazmning qaysi shaharlarida kutubxonalar, kitob do'konlari qurilgan?

A) Buxoro, Samarqand, Urganch, Marv, Balx, Nishopur

B) Bolasog'un, Taroz, O'zgan, Toshkent, Samarqand, Buxoro

S) Samarqand, Buxoro, Termiz, O'zgan, Toshkent

D) Bolasog'un, Koshg'ar, Taroz, O'zgan, Samarqand, Buxoro

47. "Dorul hikmat va maorif" ("Hikmat va maorif uyi") — "Ma'mun akademiyasi" nechanchi yilda shakllangan?

A) 1017-yilda B) 1004-yilda

S) 1037-yilda D) 1074-yilda

48. "Ma'mun akademiyasi" asosini quyida keltirilgan olimlardan kimlar tashkil etgan?

1) Abu Nasr ibn Iroq; 2) Abulhayr ibn Hammor; 3) Abu Sahl Masihiy; 4) Abu Rayhon Beruniy; 5) Abu Ali ibn Sino; 6) Muso al-Xorazmiy; 7) al-Farg'oniy.

A) 1, 2, 3, 4, 5

B) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

S) 1, 2, 4, 5, 6

D) 1, 3, 4, 5, 7

50. Qachon va qaysi hukmdorning bosqini tufayli "Dorul hikmat va maorif" faoliyati tugatilgan?

A) 1017-yilda Mahmud G'aznaviy bosqini tufayli

B) 1017-yilda Sabuktegin bosqini tufayli

S) 1038-yilda Ibrohim Bo'ritegin bosqini tufayli

D) 1040-yilda Malikshoh bosqini tufayli

51. Nechanchi yilda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xorazm Ma'mun akademiyasining qaytadan tashkil etish to'g'risidagi farmoni chiqdi?

A) 2005-yil 11 sentabrda

B) 1998-yil 11 oktabrda

S) 2000-yil 11 noyabrda

D) 1997-yil 11 noyabrda

52. 2006-yil kuzida Respublikamizda "Xorazm Ma'mun akademiyasi"ning necha yilligi nishonlandi?

A) 1130 yilligi B) 910 yilligi

S) 1000 yilligi D) 1225 yilligi

53. O'rta asrning mashhur olimi Abu Nasr ibn Iroqning yashab faoliyat ko'rsatgan davrini aniqlang.

A) 10-a. — 1034-yil

B) 991—1048-yillar

S) 970—1011 yillar

D) 973—1048-yillar

54. 991 -1048-yillarda yashab ijod etgan mashhur o'rta osiyolik olimni aniqlang.

A) Abu Sahl Masihiy

B) Abu Nasr ibn Iroq

S) Abulhayr ibn Hammor

D) Abu Rayhon Beruniy

55. O'rta asrning mashhur olimi Abu Sahl Masihiyning qachon yashab o'tgan?

A) 973—1048-yillar

B) 10-a. — 1034-yil

S) 970—1011 yillarda

D) 991—1048-yillar

56. Quyidagi ko'rsatilgan buyuk olimlardan qay biri 973—1048-yillarda yashab o'tgan?

A) Abu Ali ibn Sino

B) Abulhayr ibn Hammor

S) Abu Nasr ibn Iroq

D) Abu Rayhon Beruniy

57. Abu Ali ibn Sinoning yashab o'tgan yillarni aniqlang.

A) 980—1037-yillar

B) 970—1011 yillar

S) 973 —1048-yillar

D) 991—1048-yillar

58. Abu Nasr Farobiy qachon va qayerda tug'ilgan?

A) 1074-yilda Xorazmning Zamaxshar qishlog'ida

B) 980-yilda Buxoro yaqinidagi Afshona qishlog'ida

S) 973-yilda qadimgi Kat shahrida

D) 873-yilda Aris suvining Sirdaryoga quyilishida joylashgan Farob shahrida tug'ilgan

59. Abu Nasr Farobiy ilk bilimlarini quyida keltirilgan shaharlarning qaysilarida olgan?

A) Farob, Samarqand, Buxoro va Bag'dod shaharlarida

B) Buxoro, Samarqand, Urganch, Marv va Nishopur shaharlarida

S) Bolasog'un, Taroz, O'zgan, Toshkent, Samarqand, Buxoro shaharlarida

D) Samarqand, Buxoro, Termiz, O'zgan, Toshkent

60. Abu Nasr Farobiy umrining so'nggi yillarida qaysi shaharlarda yashagan?

A) Damashq va Bog'dod

B) Xalab va Damashq shaharlarida

S) Farob va Toshkent

D) Marv va Nishopur

61. 160 dan ortiq asar yozib, o'rta asr fan va madaniyatiga ulkan hissa qo'shgan vatandoshimiz kim?

A) Abu Nasr ibn Iroq

B) Abu Rayhon Beruniy, Forobiy

S) Abu Nasr Farobiy

D) Abu Ali ibn Sino

62. Qaysi alloma Sharqda Arastudan keyingi yirik mutafakkir — "Muallimus soniy" nomi bilan shuhrat topgan?

A) Abu Nasr Farobiy

B) Abu Ali ibn Sino

S) Muhammad ibn Muso al-Xorazmiy

D) al-Farg'oniy

63. O'rta osiyolik buyuk alloma Forobiy qaysi fan sohalarida ijod qilgan?

A) riyoziyot, falakiyot, tabobat, musiqa, mantiq, falsafa, tilshunoslik, tarbiyashunoslik va adabiyot

B) astronomiya, matematika va geografiya

S) badiiy san'at, adabiyot, astronomiya, matematika

D) mantiq, falsafa, riyoziyot va fiqh

64. Quyidagi asarlardan qay biri buyuk alloma Farobiyga tegishli emas?

A) "Tirik mavjudot a'zolari haqida"

B) "Fozil odamlar shahri"

S) "Geodeziya"

D) "Baxt-saodatga erishuv haqida"

65. Xorazmning yuksalishi, madaniy hayotining ravnaqiga imkon bergan omilni aniqlang?
A) Somoniylar davridagi siyosiy barqarorlik va iqtisodiy ko'tarilish
B) Saljuqiylar davlatining inqirozga uchrashi
S) Arab xalifaligining zaiflashuvi
D) Xorazm davlatining tashqi siyosatdagi yutuqlari
66. Abu Ali ibn Sino qachon va qayerda tug'ilgan?
A) 973-yilda qadimgi Kat shahrida
B) 873-yilda Farob shahrida tug'ilgan
S) 980-yilda Buxoro yaqinidagi Afshona qishlog'ida tug'ilgan
D) 1074-yilda Xorazmning Zamaxshar qishlog'ida
67. Abu Ali ibn Sino qanday oilada dunyoga kelgan?
A) mahalliy savdogar oilasida dunyoga kelgan.
B) mahalliy amaldor oilasida dunyoga kelgan.
S) mahalliy hunarmand oilasida dunyoga kelgan.
D) mahalliy ziyoli oilasida dunyoga kelgan.
68. Abu Abdullohdan mantiq, falsafa, riyoziyot va fiqh ilmlarini o'rgangan alloma kim?
A) Abu Nasr Farobiy
B) Abu Rayhon Beruniy
S) Muhammad ibn Muso al-Xorazmiy
D) Abu Ali ibn Sino
69. O'rta Sharqning buyuk hakimi va mutafakkiri Abu Bakr ar-Roziy nechanchi yillarda yashab o'tgan?
A) 991—1048-yillar
B) 980—1037-yillar
S) 973—1048-yillar
D) 865-925-yillarda
70. Abu Ali ibn Sino necha yoshdan boshlab turli fanlar bo'yicha Sharq va G'arb olimlarining ilmiy asarlarini mustaqil o'rganadi?
A) 15 yoshdan B) 16 yoshdan
S) 17 yoshdan D) 18 yoshdan
71. Abu Ali ibn Sino tabobat ilmida kimlarning asarlarini puxta o'rganadi?
A) Gippokrat, Galen va Abu Bakr ar-Roziy
B) Aristotel, Gerodot va Abu Nasr ibn Iroq
S) Gippokrat, Galen va Abulhayr ibn Hammor
D) Gerodot, Gippokrat va Abu Bakr ar-Roziy
72. Ibn Sino necha yoshidayoq e'tiborli hakim va olim bo'lib yetishadi?
A) o'n yetti B) o'n sakkiz
S) o'n to'qqiz D) o'n olti
73. Sharqda "Shayx ur-ra'is", G'arbda esa "Avisenna" nomlari bilan shuhrat topgan vatandoshimizni aniqlang.
A) al-Xorazmiy
B) Abu Rayhon Beruniy
S) Abu Nasr Farobiy
D) Abu Ali ibn Sino
74. Abu Ali ibn Sino qanday xizmatidan so'ng somoniylarning saroy kutubxonasidan foydalanishga ruxsat oladi?
A) "Shayx ur-ra'is" unvoniga sazavor bo'lgach
B) Amir Nuh ibn Mansurni davolab tuzatgach
S) "Dorul hikmat va maorif" qabul qilingach
D) "Al-qonun fit-tib" asari yozib tugatgach
75. Ma'lumki, ibn Sino 450 dan ortiq asarlar yozgan, shulardan nechtasi tibbiyotga doir asarlar hisoblanadi?
A) 40 tasi B) 43 tasi
S) 50 tasi D) 100 tasi
76. Abu Ali ibn Sino qaysi asarida kasalliklarning kelib chiqish sabablari va manbalari, diagnostika, muolaja usullari, dorivor o'simliklar va dori-darmonlarning xususiyatlari, parhez, inson salomatligi uchun jismoniy tarbiyaning ahamiyati kabi tabobatning g'oyat muhim masalalariga alohida e'tibor berilgan?
A) "Al-Kashshof"
B) "Qadimgi xalqlarlardan qolgan yodgorliklar"
S) "Al-qonun fit-tib"
D) "Tirik mavjudot a'zolari haqida"
77. Abu Ali ibn Sino "Al-qonun fit-tib" nechanchi asrda lotin tiliga tarjima qilingan?
A) XII asrda B) XIII asrda
S) XI asrda D) X asrda
78. Abu Ali ibn Sino "Al-qonun fit-tib" nechanchi asrgacha Yevropa tabobatida asosiy qo'llanma sifatida foydalanilgan?
A) XV asrgacha
B) XVI asrgacha
S) XVII asrgacha
D) XVIII asrgacha
79. Ulug' mutafakkirlardan biri Abu Rayhon Beruniy nechanchi yillarda yashab ijod qilgan?
A) 970 — 1011 yillarda
B) 973-1048-yillarda
S) 991 — 1048-yillarda
D) 980 — 1037-yillarda
80. Abu Rayhon Beruniy qaysi shaharda tug'ilgan?
A) Kat shahrida
B) Forob shahrida
S) Buxoro yaqinidagi Afshona qishlog'ida
D) Xorazmning Zamaxshar qishlog'ida
81. Abu Rayhon Beruniy qachon va qayerda vafot etgan?
A) 1048-yilda G'azna shahrida
B) 1037-yilda Hamadon shahrida
S) 944-yilda Samarqand shahrida
D) 1048-yilda Kat shahrida
82. Falakiyot, geografiya, matematika va tarix fanlari bo'yich 160 dan ortiq asarlari bizgacha yetib kelgan alloma kim?

A) Abu Ali ibn Sino
B) Abu Nasr Farobiy
S) Abu Rayhon Beruniy
D) Ahmad al-Farg'oni
83. Qaysi alloma o'zining falakiyotga oid asarlarida Kopernikdan qariyb besh asr muqaddam Yerning Quyosh atrofida aylanishi haqidagi fikrini o'rta asrlarda birinchi bo'lib ilgari surgan?

A) Abu Ali ibn Sino
B) Abu Rayhon Beruniy
S) Ahmad al-Farg'oni
D) al-Xorazmiy

84. Beruniy nechta yulduzning koordinatalari va yulduz kattaliklarini qayd etgan yulduzlar jadvalini va dunyoning geografik xaritasini tuzgan?

A) 1029 B) 1017
S) 1004 D) 1019

85. Quyidagi ko'rsatilgan asarlardan qay birlari Abu Rayhon Beruniy qalamiga oid?

A) Arastuning "Metafizika" asariga sharh", "Musiqqa kitobi", "Baxt-saodatga erishuv haqida", "Tirik mavjudot a'zolari haqida", "Fozil odamlar shahri"

B) "Al-Mufassal", "Al-Kashshof"
S) "Qutadg'u bilig", "Devonu lug'atit-turk", "Hibat ul-haqoyiq"

D) "Qadimgi xalqlarlardan qolgan yodgorliklar", "Hindiston", "Mineralogiya", "Geodeziya"

85.2 Kim yer aylansi uzunligini o'lchashda yangi usul matematik usulni yaratdi?

A) fargoniy C) Mirzo Ulug'bek
B) Forobiy D) Beruniy

85.3. Yer shari globusini kim birinchi bolib yaratdi?

A) fargoniy C) Mirzo Ulug'bek
B) Forobiy D) Beruniy

28-Mavzu: Adabiyot

86. Mahmud Zamaxshariy qachon va qayerda tug'ilgan?

A) 873-yilda Farob shahrida tug'ilgan
B) 980-yilda Buxoro yaqinidagi Afshona qishlog'ida tug'ilgan
S) 973-yilda qadimgi Kat shahrida
D) 1074-yilda Xorazmning Zamaxshar qishlog'ida

87. Mahmud Zamaxshariy dastlabki ma'lumotini kimdan olgan?

A) o'rta asr Sharqining buyuk hakimi va mutafakkiri Abu Bakr ar-Roziydan
B) otasidan
S) mashhur muhaddis imom al-Buxoriydan

D) mashhur muhaddis Abu Iso Muhammad at-Termiziydan

88. Mahmud Zamaxshariy qaysi shaharlarda hayot kechirib, arab tili va adabiyotini, diniy ilmlarini, xattotlik san'atini, arab maqolalari va urf-odatlarini chuqur o'rgangan?

1) Buxoro; 2) Marv; 3) Nishopur; 4) Shom; 5) Bag'dod; 6) Hirot; 7) Makka.

A) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

B) 1, 2, 3, 4, 5, 6

S) 1, 3, 5,

D) 1, 2, 4, 5, 7

89. Mahmud Zamaxshariyning arab tili fonetikasi va morfologiyasiga bag'ishlangan asari qanday nomlanadi?

A) "Al-Mufassal"

B) "Hidoya"

S) "Al-Jomi" as-sahih"

D) "Al-Kashshof"

90. Mahmud Zamaxshariyning "Al-Kashshof" asari nimaga bag'ishlangan?

A) Qu'roni Karim tafsiriga

B) dunyoning yaratilishiga

S) islom huquqshunosligiga

D) diniy ta'limot, islomiy urf-odatlar insonning kamol topishida, dunyoqarashining shakllanishidagi mohiyati talqin etilgan

91. "Arab va g'ayri arablar ustoz", "Xorazm faxri" kabi sharafli nomlar bilan ulug'langan buyuk allomalardan birini aniqlang.

A) moturidiy

B) Burhonuddin al-Marg'inoniy

S) Mahmud Zamaxshariy

D) Abu Rayhon Beruniy

92 Jorulloh kim?

A) Abu Bakr ar-Roziy

B) Burhonuddin al-Marg'inoniy

S) Mahmud Zamaxshariy

D) Abu Rayhon Beruniy

93 Dunyoga dong'i ketgan Al-Azhar diniy dorilfunun qaysi shaharda joylashgan?

A) Damashq B) Bag'dod

S) Qohira D) Ray

94. Mahmud Zamaxshariy turli soha ilmlariga oid nechta asarlar yozib qoldirdi?

A) 50 dan ortiq B) 60 dan ortiq

S) 70 dan ortiq D) 40 dan ortiq

95. Qutadg'u bilig asari muallifi kim?

A) Zamaxshariy C) Yusuf Xos Hojib

B) Yugnaki D) Koshg'ariy

96. Qutadg'u bilig asari qachon yozila boshlangan?

A) 1069 B) 1070

C) 1071 D) 1072

97. Qutadgu bilig asari kimga bag'ishlangan?

- A) Tavg'ach Bug'roxonga
B) Ibrohim Bo'riteginga
C) Abdulkarim Sotuuq Bug'roxonga
D) Justoziga
98. Qaysi adib ijtimoiy kelib chiqishga ko'ra Qoraxoniylarga mansub bo'lgan?
A) Koshg'ariy C) Yugnakiy
B) Xos Hojib D) Zamaxshariy
99. U arab, fors, turkiy, kabi 7-8 tillarni bilgan, 1056-1057-yillarda o'z vatanini tark etishga majbur bo'lgan, 15 yil davomida qardosh xalqlar orasida yashashga majbur bo'lgan...?
A) Koshg'ariy C) Yugnakiy
B) Xos Hojib D) Zamaxshariy
100. Devonu lig'atit Turk asari qachon yozib tugallangan..?
A) 1069 B) 1070
C) 1071 D) 1072
101. Hibat ul haqoyiq asari muallifi kim..?
A) Koshg'ariy C) Yugnakiy
B) Xos Hojib D) Zamaxshariy

29-Mavzu: Diniy bilimlarning rivojlanishi

1. Mashhur muhaddis Imom al-Buxoriy nechanchi yillarda yashab ijod qilgan?
A) 797-865-yillarda
B) 810-870-yillarda
S) 824-894-yillarda
D) 783-850-yillarda
2. Imom al-Buxoriyning zamondoshi va shogirdi at-Termiziy nechanchi yillarda yashab ijod qilgan?
A) 824-894-yillarda
B) 810-870-yillarda
S) 783-850-yillarda
D) 797-865-yillarda
3. Imom al-Buxoriy islom ta'limotiga oid nechta asar yozgan?
A) yigirmaga yaqin
B) o'ndan ortiq
S) o'ttizdan ortiq
D) yigirmadan ortiq
4. Imom al-Buxoriyning "Al-Jomi` as-sahih" asariga nechta hadis kiritilgan?
A) 7273 ta hadis B) 7572 ta hadis
S) 7275 ta hadis D) 7585 ta hadis
5. 1998-yil oktabrda buyuk mutafakkir Imom al-Buxoriy tavalludining necha yilligi nishonlangan?
A) 1130 yilligi B) 1200 yilligi
S) 1225 yilligi D) 1000 yilligi
6. Buyuk mutafakkir Imom al-Buxoriy tavalludining 1225-yilligi Vatanimizda qachon nishonlandi?
A) 1996-yil oktabrda

- B) 2000-yil noyabrda
S) 1997-yil noyabrda
D) 1998-yil oktabrda
7. Imom al-Buxoriyning 4 jildlik "Al-Jomi` as-sahih" kitobi nechanchi yilda ilk bor o'zbek tilida nashr etilgan?
A) 1999-yilda B) 1998-yilda
S) 2000-yilda D) 1997-yilda
8. Imom al-Buxoriy tavalludining 1225-yilligi munosabati bilan barpo etilgan "Imom al-Buxoriy yodgorlik majmui" qayerda bunyod etilgan?
A) Xorazmning Zamaxshar qishlog'ida
B) Samarqand yaqinidagi Moturid qishlog'ida
S) Samarqand yaqinidagi Xartang qishlog'ida
D) Buxoro yaqinidagi Qasri Hinduvon qishlog'ida
9. Kalom ilmi ravnaqiga ulkan hissa qo'shgan buyuk alloma kim?
A) Abu Mansur al-Motrudiy
B) imom al-Buxoriy
S) Abu Iso Muhammad at-Termiziy
D) Abulqosim Mahmud az-Zamaxshariy
10. Abu Mansur al-Moturidiy nechanchi yilda va qayerda tug'ilgan?
A) taxminan 870-yilda Samarqand yaqinidagi Moturid qishlog'ida
B) taxminan 870-yilda Samarqand yaqinidagi Xartang qishlog'ida
S) taxminan 1318-yilda Buxoro yaqinidagi Qasri Hinduvon qishlog'ida
D) taxminan 1123-yilda Farg'ona vodiysidagi Rishton qishlog'ida
11. Ma'lumki, Imom al-Motrudiy islomiy odob qoidalari, ma'naviy-axloqiy kamolot sirlaridan ta'lim berishga mo'ljallangan qator asarlar yozgan. Ulardan qaysilari bizgacha yetib kelgan?
A) "Al-Jomi" as-sahih"
B) "Hidoya"
S) "Kitob at-Tavhid" va "Ta'vilot ahl as-sunna"
D) "Al-Kashshof" va "Al-Mufassal"
12. Imom al-Motrudiy nechanchi yilda vafot etgan?
A) 944-yilda B) 865-yilda
S) 870-yilda D) 850-yilda
13. Vatanimizda 2000-yil noyabrda Imom al-Motrudiy tavalladining necha yilligi nishonlangan?
A) 1200 yilligi B) 1225 yilligi
S) 1130 yilligi D) 1230 yilligi
14. Yurtimizning qaysi shahrida al-Motrudiy xotirasiga bag'ishlangan yodgorlik majmui barpo etildi?
A) Buxoro shahrida
B) Samarqand shahrida
S) Toshkent shahrida
D) Marg'ilon shahrida

15. "Hidayat yo'lining sarboni" deya etirof etilgan alloma kim..?
A) Moturidiy B) Zamaxshariy
C) Marginoniy D) Buxoriy
16. 1123-yilda Rishtonda (Farg'ona vodiysida) tavallud topgan mashhur faqih kim?
A) Mahmud Zamaxshariy
B) Burhonuddin al-Marg'inoniy
S) Abu Rayhon Beruniy
D) Abu Mansur al-Moturudiy
17. Burhonuddin al-Marg'inoniyning eng nodir asari berilgan qatorni belgilang?
A) "Al-Kashshof"
B) "Al-Mufassal"
S) "Hidoya"
D) "Al-Jomi" as-sahih
18. 2000-yilda Burhonuddin al-Marg'inoniy tavalludining necha yilligi nishonlangan?
A) 910 yilligi B) 1130 yilligi
S) 1000 yilligi D) 1225 yilligi
19. Islom diniy ta'limotini asoslab beruvchi diniy ilm — bu ...
A) Hadis B) Fiqh
S) Tafsir D) Kalom
20. Ma'lumki, Forobiy muallimus-soniy nomi bilan ulug'langan. Birinchi muallim kim hisoblangan?
A) Gerodot B) Aristotel
S) Strabon D) Arrian
21. Ma'lumki, Movarounnahrda birinchi madrasa Buxoroda ochilgan. Ushbu madrasa nechanchi asrda ochilgan va qanday nom bilan atalgan?
A) X asrda, Farjak madrasasi
B) XII asrda, Faqihlar madrasasi
S) XIII asr o'rtasi, Ma'sudiya madrasasi
D) XIII asr o'rtasi, Xoniya madrasasi
22. XII asrda Buxoroning Darvoza mahallasida qonunshunoslar uchun maxsus qurilgan madrasa qanday nomlanadi?
A) "Farjak madrasasi"
B) "Faqihlar madrasasi"
S) "Ma'sudiya madrasasi"
D) "Xoniya madrasasi"
23. O'rta asr madrasalarida talabalariga shariat ahkomlarini har tomonlama chuqur o'rgatishda qaysi manba juda boy va qimmatli hisoblanadi?
A) "Dalil al-oshiqin" B) "Fiqh"
S) "Hidoya" D) "Tafsir"
24. IX-XIII asrlarda islom dini ta'limotining ravnaqi va targ'ibotining kengayishida qaysi shahar markazga aylangan?
A) Buxoro B) Samarqand
S) Poykand D) Marv
25. Buxoro IX asrdan boshlab qanday nom bilan shuhrat topadi?
A) "Sayqali ro'yi zamin"
B) "Faqihlar shahri"
S) "Qubbat ul-islom"
D) "Dunyo poydevori"
26. O'rta asrda barpo qilingan ilk madrasalarda qaysi bilimlarni o'rganishga katta e'tibor berilgan?
A) Qur'oni Karim, Hadisi sharif va arab tilini
B) riyoza, handasa, tibbiyot va arab tilini
S) astronomiya, tibbiyot, tarix va arab tilini
D) Qur'oni Karim, ilmi aruz, geografiya, falsafa
27. Ma'lumki, musulmon aholisi orasida tasavvuf ta'limoti keng tarqalgan. Ushbu ta'limot qachon va qayerda yuzaga kelgan?
A) VIII asr o'rtalarida Iroqda
B) XII asrda Turkistonda
S) XII asr oxirida Xorazmda
D) XIV asrda Buxoroda
28. Tasavvuf ta'limoti asosida nima yotadi?
A) ma'lum maqsadni ro'yobga chiqarish uchun xizmat qiluvchi g'oyalar yig'indisi
B) musulmonlarning halollikka, poklikka, tenglikka, inson qadr qimmatini yerga urmaslikka chorlovchi
S) inson faoliyati va uning kamoloti
D) mehnatsevarlik, odillik va bilimdonlikni targ'ib etish
29. Ma'lumki, IX-XIII asrlardan Turkiston va Movarounnahrning turli o'lkalarida tasavvufning turli tariqatlari paydo bo'ldi. Turkistonda XII arda tasavvufning qanday tariqati vujudga kelgan?
A) Yassaviya B) Naqshbandiya
S) Kubraviya D) Qodiriya
30. Xorazmda keng tarqalgan Kubraviya tariqati qachon vujudga kelgan?
A) XI asr oxirida B) XIII asr oxirida
S) XII asr oxirida D) XIV asrda
31. XIV asrda Buxoroda tasavvufning qanday tariqati vujudga kelgan?
A) Naqshbandiya va Kubraviya
B) Yassaviya
S) Kubraviya
D) Naqshbandiya
32. Yassaviya tariqatining asoslari Ahmad Yassaviyning qaysi asarida bayon etiladi?
A) "Hikmat" B) "Tavsir"
S) "Hayotnoma" D) "Dalil al-oshiqin"
33. "Shariatsiz tariqat, tariqatsiz ma'rifat, ma'rifatsiz haqiqat bo'la olmaydi". Bu so'zlar kimga tegishli?
A) Najmiddin Kubro
B) Ahmad Yassaviy
S) Bahouddin Naqshband

- D) Ahmad Yugnakiy
34. Yassaviy tariqatining asosida qanday g'oya olg'a suriladi?
- A) kamolotga uzlat va tarkidunyochilik orqali yetishish g'oyasi
- B) bu dunyo noz-ne'matlaridan bahramand bo'lishning joizligi
- S) xalqqa va Vatanga bo'lgan muhabbat nihoyatda kuchli bo'lib, har qanday og'ir damlarda ham omma bilan birga bo'lish, Vatanni mudofaa qilish va uning mustaqilligi uchun kurashga da'vat etiladi
- D) mehnatsevarlik, odillik va bilimdonlikni targ'ib etish
35. Tasavvuf ta'limotining buyuk siymolaridan biri Najmiddin Kubro nechanchi yillarda yashab o'tgan?
- A) 865-925-yillar
- B) 973-1048-yillarda
- S) 980-1037-yillarda
- D) 1145-1221 yillarda
36. Qaysi tariqat g'oyasida kamolot yo'lida olib boriladigan mashaqqatli mehnat jarayonida bu dunyo noz-ne'matlaridan bahramand bo'lishining joizligi ilgari suriladi?
- A) Kubraviya
- B) Yassaviya
- S) Naqshbandiya
- D) Yassaviya va Kubraviya
37. Qaysi tariqat g'oyasida xalqqa va Vatanga bo'lgan muhabbat nihoyatda kuchli bo'lgan?
- A) Naqshbandiya
- B) Kubraviya
- S) Yassaviya
- D) Naqshbandiya va Yassaviya
38. Naqshbandiya tariqati asoschisi Bahouddin Naqshband qachon va qayerda tug'ilgan?
- A) 973-yilda Kat shahrida
- B) 1123-yilda Rishtonda tug'ilgan
- S) 1074-yilda Xorazmning Zamaxshar qishlog'ida
- D) 1318-yilda Buxoro yaqinida Qasri Hinduvon qishlog'ida
39. Naqshbandiya tariqati asoschisi Bahouddin Naqshband qanday oilada dunyoga keladi?
- A) matolarga naqsh bosuvchi hunarmand oilasida
- B) binolarga naqsh bosuvchi me'mor oilasida
- S) qog'ozlarga naqsh bosuvchi hunarmand oilasida
- D) badavlat savdogar oilasida
40. O'zining "Hayotnoma" va "Dalil al-oshqin" nomli asarlari bilan o'z tariqatini yaratgan buyuk allomani aniqlang.
- A) Najmiddin Kubro
- B) Ahmad Yassaviy
- S) Bahouddin Naqshband
- D) Xo'ja Ahror

41. Naqshbandiya tariqatining hayotiy mohiyatini ifodolovchi hikmat qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
- A) "shariatsiz tariqat, tariqatsiz ma'rifat, ma'rifatsiz haqiqat bo'la olmaydi"
- B) "ko'ngil Allohda bo'lsin-u, qo'l ish bilan band bo'lsin"
- S) "bu dunyo noz-ne'matlaridan bahramand bo'lish joiz"
- D) "inson har qanday mol-dunyodan va davlatdan ustun"
42. Quyidagi tariqatlardan qay biri tarkidunyochilikni rad etib, mehnatsevarlik, odillik va bilimdonlikni targ'ib etadi?
- A) Kubraviya
- B) Yassaviya
- S) Naqshbandiya
- D) Fiqh
43. Musulmonlarning halollikka, poklikka, tenglikka, inson qadr qimmatini yerga urmaslikka chorlovchi, har kimning o'zining halol mehnati bilan yashashga, boshqalarning kuchidan foydalanmaslikka da'vat etuvchi ta'limot qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
- A) tasavvuf
- B) tariqat
- S) mafkura
- D) kalom
44. Tariqat bu...
- A) tasavvuf qoidalariga amal qilib yashash, ya'ni, komil inson darajasiga erishishni ko'rsatuvchi to'g'ri yo'l
- B) musulmonlarning halollikka, poklikka, tenglikka, inson qadr qimmatini yerga urmaslikka chorlovchi, har kimning o'zining halol mehnati bilan yashashga, boshqalarning kuchidan foydalanmaslikka da'vat etuvchi ta'limot
- S) ma'lum maqsadni ro'yobga chiqarish uchun xizmat qiluvchi g'oyalar yig'indisi
- D) islom diniy ta'limotini asoslab beruvchi diniy ilm

30-Mavzu: Memorichilik, musiqa, san'at

106. IX-XIII asr boshlarida me'morchilik va san'at sohalariga ta'sir etgan omilni aniqlang.
- A) jamiyatining ijtimoiy-siyosiy tuzumi va islom dini mafkurasi
- B) savdo-sotiqni taraqqiy etishi
- S) dehqonchilik va hunarmandchilikni taraqqiy etishi

D) iqtisodiy islohatlarni muvaffaqiyatli amalga oshirilishi

107. IX-XIII asr boshlarida qaysi shaharlarda ko'plab saroy, masjid, madrasa, minora, maqbara, tim va karvonsaroylar quriladi?

A) Samarqand, Buxoro, Termiz, O'zgan, Toshkent
B) Afrosiyob, Varaxsha, Buxoro va Poykand
S) Samarqand, Buxoro, Urganch, Termiz, O'zgan va Marv

D) Toshkent, Samarqand, Buxoro

108. Ismoil Somoniy, Namozgoh, Minorayi Kalon kabi o'rta asr me'morchiligining yuksak namunalari qaysi shaharda joylashgan?

A) Samarqand shahrida

B) Buxoro shahrida

S) Toshkent shahrida

D) Urganch shahrida

109. Nurota tizmalaridagi past tog' darajasida barpo etilgan Xonbandi suv ombori nechanchi asrda qurilgan?

A) IX asrda B) XI asrda

S) X asrda D) XII asrda

110. Xonbandi suv omboriga necha metr kub suv to'plangan?

A) 1,5 mln kub metr

B) 2,5 mln kub metr

S) 3,5 mln kub metr

D) 4,5 mln kub metr

111. Xonbandi to'g'oni qurilishida asosiy xomashyo sifatida nimalardan foydalanilgan?

A) shag'al va qumlardan

B) tosh va sementdan

S) marmar va harsang toshlardan

D) granit toshi va suvga chidamli qurilish qorishmasidan

112. Nechanchi asrdan boshlab binokorlikda sinchkori imoratlar keng tarqalgan?

A) X asrda B) IX asrda

S) XI asrda D) XII asrda

113. Quyidagi qaysi shahar xarobalarida kovlab ochilgan turar joy qoldiqlaridan X-XI asrlarda ham paxsa va xom g'ishtdan qurilgan imoratlar shahar me'morchiligida asosiy o'rinni egallaganligi ma'lum bo'lgan?

A) Afrosiyob, Varaxsha, Buxoro va Poykand

B) Samarqand, Buxoro, Termiz, O'zgan

S) Buxoro, Samarqand va Toshkent

D) Marv, Samarqand, Buxoro va Shosh

114. IX-XII asr boshlarida san'atning qanday sohalari ancha rivoj topdi?

A) haykaltaroshlik, naqqoshlik va o'ymakorlik san'ati

B) xatotlik va binokorlik

S) qo'shiqchilik

D) xatotlik, musiqa, naqqoshlik va o'ymakorlik san'ati

115. Buxoro shahridagi Mag'oki attoriy masjidi nechanchi asrga oid?

A) XII asrga B) XIII asrga

S) XI asrga D) X asrga

116. IX—XII asr boshlarida naqqoshlik va tasviriy san'atdagi o'zgarishlarni qayd eting.

A) jonli mavjudotlarni tasvirlashdan murakkab geometrik va islami gulli naqshlar ishlashga o'tiladi. Imoratning peshtoqi, eshigi va devorining ayrim qismlari turli mazmundagi bitiklar bilan qoplanar edi.

B) jonli mavjudotlarni tasvirlashga o'tiladi.

S) jonli mavjudotlarni tasvirlashdan tabiat manzaralarini tasvirlashga o'tiladi.

D) jangu jadallarni tasvirlashga o'tdi.

117. IX-XIII asr boshlarida sozandalar qanday xilma-xil torli, zarbli va puflab chalinadigan cholg'u asboblardan keng foydalanganlar?

A) ud, tanbur, qo'biz, rubob, nay, surnay, karnay, qo'shnay va qonun

B) doira, g'ijjak, karnay va surnay

S) tanbur, doira, g'ijjak

D) cnang, nay, surnay, karnay

118. IX-XIII asr boshlarida "Rost", "Xusravoniy", "Boda", "Ushshoq", "Zerafkanda" "Buslik", "Sipohon", "Navo", "Basta", "Tarona" kabi kuylar tojik va o'zbek xalqlarining qaysi mumtoz kuyi uchun poydevor bo'lgan?

A) "Isfahoniy"

B) "Ushshoq"

S) "Shashmaqom"

D) "Usuli ravon"